

GYŰJTŐ: REPAY LAJOS

GYŰJTÉS IDEJE: 1974.

TART.: KADARKUT RÉGEN

I. A FALU, NÉP ÉS A BETYÁROK

23 lap

FÖLDRAJZI MUTATÓ: KADARKUT

STATISZTIKAI MUTATÓ: XXXIII, 1,
XXVII)

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

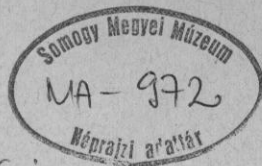
KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRKÖMÉS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 27ko-es TÉTELE ALÓL

KISPEL-ÉNYEI MŰELM KATCSVÁR

2740

Répay Lajos:

KADARKUT RÉGEN...

/ 1. /

/ A falu, nép és a betyárok. /

Kadarkut. 1974.

Kadarkut régen...

Hát kezdjük el szépen e-rövid mesében
Kadarkut környékén, mi is volt itt régen?
Töröknél kezdődik ember emlékében
Minden, ami történt a régi időben.

Sikoltás ért ide harmadik határból,
Minden pusztul-ég már, a török ott rabol!
Kongattak harangok és a falvak népe
Menekült-kapott fel, mi került kezébe...

Koromtól fekete a tavaszi ég alja
Gyermekeit és férjét sok anya siratja.
Két Kadarkut megszűnt. Bánffyak cselédje
Rohant az erdőbe, kis patak völgyébe...

A falu.

Tanyáját felüté a patak két szélén
Egy-két kicsiny házat egymáshoz építvén.
A sűrű erdőben törököktől védve
Tüstént munkához kezd, aki maradt élve.

Nyomorgott a jó nép, mert török és robot
Mindent elvitt rögtön, ami csak enni volt.
A férfi dolgozott, az asszony még többet,
Együtt építették be a kicsi völgyet.

Lassan teltek évek, gyerekek megnőtek,
Kicsiny telkeiken új házak épültek.
Udvar már egyszem volt. Szerük és az ólak
Messze az erdőbe végleg kiszorultak.

Uraság földjétől gyűrűbe szorítva
A házak szorosán épültek egymásra;
Hogyha egy kigyulladt égett végig sorba,
Nem volt uraságnak bizony arra gondja!

A nép.

Mikor békésebb volt már e-határ szélen
Husz kis család élt itt hitvány szegénységben.
Földjeit felverte a gaz,s akác sarja,
Nem volt segítsége,egyedül két karja.

Nem volt igáslova,szántásban segítő,
Nem volt jó legelő és széna telelő,
Nem volt a családnak kis tehén tejelő,
De volt reménysége és akarat erő!

Két ura is nyuzta:magyar és a török;
Sokszor már azt hitték,marad ez így örök!
Sokat követeltek,de ő bizony állta,
Ha nem teljesíti-egyedül ő bánja!

Hatalmas erdőben a fát maga vágta,
Belőle készült az asztala,padkája,
Favilla,gereben,cséplő hadarója,
Tálja,fakupája,fonalnak rokkája.

Szalmából meg kast font,méhet fogott bele,
Hadd legyen családnak édes jó étele!
Szakajtót kenyérnek,széknek jó ülőkét,
Szalmából font kalap naptól óvta fejét.

Birka bőrből bekecs készült a családnak,
Kucsma a fejökre,hogy meg ne fázzanak,
Vastag bőrből bocskort mindenki lábára,
Abból készült lónak erős,jó kantára.

Paraszt csak dolgozott robotban,dézsmanak,
Többet uraságnak,mint a családjának.
Eleget éheznek,mert mindent elvesznek;
Megtanulta sorsán:ha nem lop ,nem esznek!

Az asszony éppen úgy, mindig csak dolgozott,
Kendert nyüte és font, ruhákat foltozott.
Állandóan mosott, mert férje azt hordta:
Fehér inget, gatyát, mit maga szőtt, varta.

Gyümölcsét gyűjtötte, megaszalta télre,
Főzött sok jó lekvárt, többit meg kifőzte,
Hadd legyen urának még több az ereje,
Legyen egy kis kedve-öt jobban szeresse!

Gyerekek péntölyben birkát legeltettek,
Rengeteg erdőben gombát gyűjtögettek,
Tarlón kalászt szedtek, répát is eggyeltek;
Minden könnyebb munkát szorgalmasan tettek.

A falu rendetlen, utja girbe-gurba,
Ahány a ház, annyi kicsi átjárója.
Kerítés sehol sincs, egymás udvarán át
Bujkáltak és dugták a lopott holmiját!

Falu végén, malom, előtte a nagy tó,
Nagy csorda marhának ott volt az itató.
Ott sujkolnak ruhát és sokat pletykáznak:
Ki rabolt már megint, ki tetszik betyárnak.

Ha kerget a pandur, nem talált a házba,
A lopott holmi már átrepült másikba,
Ablakon, ajtón át dobták harmadikba;
Hogy tolvaj itt nem járt: mindenki tudhatja!

Biró meg hiába vakarta a fejét,
Orgazdát elfogni? Nem adja fel vejét!
Néha ő is eszi, ami nem sajátja,
Két keze munkája: felkopik az ála!

A házak.

A kicsiny házacskák még csak fából voltak;
Uraságnak fáért régen csak dolgoztak,
Abból építették boronafal házát,
Zsilipes portáját és minden szerszámát.

Mikor átköltöztek a kimért faluba
Zsilipes ház került minden új portára,
De lassan áttértek sövény fonásura,
Mert uraság a fát már pénzért árulta.

Nagy vastag gerendán feküdt a ház alja,
Arra a sár falak úgy lettek felrakva.
A teteje szalma, mint urak kalapja,
Ha fujt a nagy vihar, szépen lobogtatta.

Egy mestergerenda huzódott a házban,
Arra volt felrakva minden, ami meg van.
Ott állt üres buksza, bőven az idézés,
Borotva dobozban és az éles nagy kés.

Kicsiny volt az ablak, majdnem teljesen vak,
Üvegre nem tellett-viaszkolt papir csak!
Nem fér be a kutya, hogy sonkát ellopja-
Igy mulat a gazda, magát vigasztalja.

A sok gyermek miatt vastag a küszöbfa,
Sokat járnak azon, biz hamar elkopna!
Szomszéd asszony, ha jön, mert nincsen annyi szék
A küszöbre ülnek, mint tavaszi fecskék.

Az ajtó két részes és nagyon alacsony,
Aki belép rajta, mindenki hajlongjon;
Kalapot leveri, olyan szigorú ám
Köszönést, hajlongást követel, mint ispán!

Kis ajtónak alja, ha volt néha nyitva
Bejött hideg rajta, s baromfi apraja.
A felsőn, meg ha már fekete volt konyha,
Füstöt kiengedték, nagyokat pifongva!

Konyhácskában volt a hatalmas kemence,
Abban kenyér, ha sült nyolc is volt bevetve,
Mert hetente ennyit megevett gyermeke
És ebédre gazda csak végét vihette!

Kemence torkában lángos sütő nagy kő,
Káposzta kölessel vászonfazékban fő.
Ritkán volt birkahus, aki belelépjen
A káposzta közé, hogy rá bor is kelljen.

Minden konyhaedény: tejesfazék, bögre,
Háromlábú lábos és laskaszűrője,
A cifrázott tányér gelencsér remeke;
Kátozott az ura, ha eltört belőle.

Volt még a konyhában széles vizespadka,
Bárdolt deszkából csak, rajta nagy fakupa.
Messze gémeskutról hordtak vizet benne,
Mert faluban jó kut nem volt bizony egy se!

Füstös volt a konyha, mert nem volt kéménye,
A füstöt padlásra terelte a szele,
Korom a szalmáját úgy ragasztá egybe,
Hogy bontásnál ember kellett és jó fejsze.

Kemence oldalán feküdt széles padka,
Ott aludt a család, birkabőr az alja.
Pipics világított, de gazda takarva,
Hogy verbuváló őt még ott se találja.

A nép sorsa.

Régi igaz nóta: gazdagot nem bántják,
Katonának sem kell és meg sem kiáltják!
De szegényt, ha egy is, családtól elhajtják
Verbuválással, vagy láncolva hurcolják!

Viszik katonának messze külföldre
Tizenkettő évre nagy szigorúságra.
Itthon a családra senki sem dolgozik,
Míglen meg nem szökik egyik, avagy másik.

Igy volt ez mindenkor, száz éveken végig
A régi időktől egész negyvennyolcig.
Negyvennyolcban pedig Petőfi így mondta:
Pajtás hív a haza, a szabadságharcba!

Megindult mindenki, főleg falu népe,
Szabadság reménye fellángolt szívébe!
Huszonkét nemzetőr vonult Kadarkutról
Életet áldozni, nem volt ez másképp jól!

Mindenki boldog volt, parasztot sem bántott,
Az osztrák elnyomás már megszűntnek látszott,
De hamar leverték a muszka szuronyok...
Ismét visszajöttek a hitvány osztrákok.

Halomra lőtték a magyar felkelőket,
Akasztották sorba igaz vezéröket.
És aki megmaradt, bujdosott a szegény;
Igy lett Kadarkutról sok betyár szökevény.

Ezek szabadságért nagy árat fizettek,
Szabad élet helyett bujdosóvá lettek.
Az erdőben fáztak, a pandur kergette,
Ha elkapták őket-törvény kivégezte.

Nem mert hazajönni, a sűrűbe szökött,
Előtte bitófa, pandur háta mögött!
Mindenki dugdosta, becsülte és félté
Fiából lett betyárt, aki őket védte.

Hitvány életüket nem sokra becsülve
Ittak, dorbézoltak nagy esküt esküdve,
Hogy utjába lesznek uri hatalomnak,
A kizsarolt népnek igazat osztahak!

Kifosztottak minden gazdagot és papot;
Az ezer keservet, mindent visszaadott!
A szegény parasztot sohasem bántották,
Segítették őket, amiben csak tudták.

Ez volt falu, betyár, uraság és szolga
Az ellentéteknek egymáshoz viszonya!
Tetejébe még az osztrákok zsoldosa
Minden munkabírót már összefogdosta.
Pali temető.

A híres Nagy Pali, Somogynak betyárja
Két fedett batárral határt büszkén járta.
Két kis ló egyikben, másik csödörökkel;
Kijátszott mindig a pandur üldözőkkel.

Vármegye kutyája-volt szavajárása,
Nem félt soha tőlük, mert nem volt ő gyáva.
Lába nyomát pandur sokszor is megjárta-
Ez az igazság lett írva fejfájára!

Nem ártott neki a pandurok fegyvere
Bátran kiállt többször azoknak elébe.
Egy pipaszár repült végén a szívébe,
Vitorági erdő lett a temetője...

Földön tuli erőt hittek személyének,
Keresztet vetettek nevére a vének.
Hosszu éveken át cigányok tanyája
Hogy szerencse legyen-volt a sir határa.

Korhadtt fakereszt áll még ma is a sirján,
Gyertya égett mindig a halottak napján.
Alatta alussza Nagy Pali az álmát,
Sokat emlegetik híres betyár multját.

A csárdánk.

Péntölyhajtó csárda, az volt igazába,
Széles e-környéknek minden kívánsága!
Volt ott betyár, pandur. Odajárt kisbíró,
Ott mulatott szegény, meg a szolgabíró!

Olyan jó csárda volt, hogy a falu népe
Házával közelebb huzódott elébe;
Meggérték mérnökét: arra mérje földjét,
Ne kelljen keresni másfele menyecskét.

Az akkori bíró: az öreg Mihóka
Esküdtjévek egyszer kiment az ivóba,
Szigoru vizsgálat volt a szándékában,
De beszivott hamar ottan a korcsmában.

Hazafelé jövekket árkokat ugráltak,
Kiadta parancsban: Hánják be azokat!
Utra vetett árnyék, amin ők elestek...
Mulatott a jó nép a hiteseknek!

Neve is kettő volt, ki hogyan akarta:
Hívhatta Pintőnek, szomszédját csillapítva,
Péntölynek mondta, akit meg a szoknya
Jobban érdekelte, mint a csárda bora!

A csárda és betyárja.

Iszogatott Séta egy késő órában
Péntölyhajtó csárda ivó szobájában.
Csendben szólalt csaknem, legett tőle lámpa,
Az erős hangjától üres lett a csárda:

Hallod-e te Gyusza! szomjas még a banda
Pénzem az most nincsen, adsz-e bort kontóra?
Adok, hogyné adnék, amennyi csak elég,
Jóságodért mindig adósod vagyok még!

Nem mult pár hónapja, hogy a téli fagyban
A szánkóm elakadt, te segítettél rajtam
És két fegyverest is adtál őrnek hozám,
Hogy utonállóknak azt mondhassam: komám!

Mind a hat bandatag ivott másfél pintet
Mikor Séta Pista gyors indulót intett.
Igy köszönte meg azt Stern csaplárosnak:
Aranyban adom meg, ha fel nem akasztanak!

Pár hét mulva megint beállított Séta
Zacskó aranyt dobott az asztalra oda:
Adóságom hoztam kamatjával együtt,
Nyugtom sincs már többé, a guta majd megüt!

Rámküldött a megye egy egész sereget
Bandámat szétverték, kettő el is esett,
Én kibujtam tőlük, üldöznek napestig,
Nem tart ez így soká, most már befellegzik!

Sok betyár járt ide, Séta soha többé,
Pedig jó bora volt, míg csárda az övé,
Messziről hozatta négyökrös szekeren
Mindig két betyár volt annak az ülésén!

A Kutyasi domb.

Határunkban volt még a Kolompos csárda,
A szilaj betyárok igazi tanyája.
Falusi nép oda, ha betette lábát
A dühös betyár már forgatta fokosát.

Oda járt Kutyasi, uraság kanásza,
Pedig a pandurok serege vadászta.
Találkozott ottan szépséges Zsuzsával,
Cserveliéknak az egyetlen lányával.

Beállított Gyurka egyszer a csárdába,
Péntek este lévén, csak ugy egymagába.
Hangos volt a korcsma, de nem volt ott Zsuzsa,
Ez pedig hej Gyurkát nagyon bosszantotta.

Megállt az ivónak kitárt ajtajába,
Odaszólt a népnek: Elég volt már mára!
Mindenki menekült, ahogyan csak tudott,
A sok hangoskodó ablakon kiugrott.

Korcsmárosné mondja: Ki van ottan belül?
Máskor csendes szoba, most meg pohár csendül.
Hat pandur van ott bent, pandurok káplára,
Hogy vasat verjenek kezére, lábára.

Hiába már minden, Gyurka meg van fogva!
Hatalmas mellkasa, izmos keze, lába
Szorosra hurkolva. Ő már bizony tudja:
Zsuzsika bánata - akasztófa várja.

Szekeren vitték be falu tömlőcébe,
Hogy meg ne szökhessen, hat pandur őrizte.
Hat pandur kísérte reggel bitófára
A falu végébe: Mikei utcába!

Kiváncsi mindenki, apraja és nagyja,
Pedig hideg szél fujt betyár akasztásra.
Zuhogott a zápor, hideg ólmos eső
Babonások mondták: Rossz lesz a jövő!

Alig hogy kimondta Kutyasi a végsőt:
Nincs már virtus csak vér- felhúzták menten őt.
Lovas hirnök vágat, hozza a kegyelmet,
De ő már kegyelmet csak égből remélhet.

Ha kicsit hamarabb ér a lovas oda,
A zápor dacára csak vágatott volna
Kutyasi tovább él és a dülő helye
Nem róla lett volna bizony így nevezve.

Burcsa halála.

Másik dülő monda: a Burcsa halála
Példaképet állít asszony árulásra!
Fiatal volt Burcsa, juhász a határban,
Nótája volt bőven cifra tarisznyában.

Jó kedve volt mindig, furulya szólt este,
Szébbnél szebb nótáit a madártól leste.
Rókát akart fogni, csapófát szerkesztett,
Véletlen egy zsidó csapófába esett!

Egy sikoltás volt csak -és az erdő néma...
Kétségbe volt esve, mi történhet még ma?
Pénzét, portékáját odvas fába tette,
Elföldelte gyorsan, arra fát ültetve.

Kedve tüstént elment, naphosszat nem evett,
Csinos felesége hiába hizelgett...
Nem mondta el titkát, de végre vesztére
A sok kérlelésre, mégis elbeszélte.

Látod azt a kis fát, azon a pacsirtát,
Kitől megtanultam azt a sok szép nótát.
Ő sem énekel már, nekem sincsen kedvem,
Mert én véletlenül egy zsidót megöltem.

Elföldeltem testét, elraboltam pénzét,
Azon vettem meg a szomszédnak a telkét.
Az asszony hallgatta, de örült is rajta,
Mert már másik férfi is őt kacsingatta.

Szaladt mende-monda széjjel a faluba,
Hütlén asszony még a pandurnak is mondta.
Kiásták a zsidót, s ahol volt a kis fa
Szerencsétlen Burcsa ott lett felakasztva.

Elnevezte a nép Burcsa halálának
Azt a helyet, ahol e-régi nótának
Története volt nyolcszázharmincötben
És maradt a népek örök emlékében.

Bellai bosszuja.

Bellai hazajött szépen kiöltözve
Katona ruhába. Leste szép menyecske!
De sok csintevésért a falu jegyzője
Pandurral, biróval csak őt figyeltette.

Simica dülőbe kiment ő egy házba,
Hol egy öreg lakott erdő magányába.
Bellai ravasz volt, meghagyta az örnek,
Feladja most magát! mondja el jegyzőnek.

Puskával ellátta jegyző összes társát,
Pandurral lesette az öreg ór házát.
Bellai ezalatt el a község házra;
Összes adókönyvet dobta egyrakásra.

Erdőben a jegyző hiába vigyorgott,
Bellai őrajta ismét csak kifogott!
Elégetett menten minden adókönyvet,
Hogy segítse véle a nyomorgó népet.

Nagy bosszuságában jegyző gondolt egyet
Kézre kerítésre száz pandurt kirendelt.
Száz pandur kereste a sűrű erdőben;
Megtalálták holtan, golyó volt szivében.

Hazahozták sirva, temető árkába,
Kopjafát állítva falu négy sarkába.
Kopjafa üres volt, azt mindenki tudta,
Ha nincs is megírva, a nép őt gyászolja.

Nincsen már Bellai, nincs aki segítsen
Az adót rendezni ma már ilyen könnyen!
Mert parasztnak nem kell sok adót fizetni,
Ki fizet, van miből, nem siratja senki!

Karafa.

Kara bandájával husvétnak szombatján
Megjelent csak Gyócson Tóth erdős portáján.
Reggelit követelt: sok bort, kolbászt, sonkát
Az erdőbe küldjék, ott ütöttek tanyát.

Az erdős neheztelt. A betyár mindenit!
Mindig csak követel; mostan meg reggelit!
Véres bosszút tervez a betyárok ellen,
Többet tőle neki rettegni ne kelljen.

Kivitte a kolbászt, sok bort és a sonkát
Az erdő mélyébe a hosszú uton át.
Megjegyzett minden fát, hogy a betyár tanyát
Feladja csendőrnek; pénz üti a markát!

Hazafelé menet gondolt egy merészet:
Házában intézi el ő az egészset.
Ott több a segítség. Ünnepen sem vétség,
Ha csak elfogatja. Segitse meg az ég!

Meghivta nyájasan husvétnak napjára
Karát bandájával esti mulatságra.
Jó bortól ittasan Kara mit sem sejtve
Az egész bandával beállított este.

Erdős lakásában hangos a dáridó,
Volt pálinka bőven, csak szivar nem volt jó!
Tóth gyorsan kocsisát Kadarkutra küldte
Szivar beszerzésre -betyár jelentésre!

Csemdőrök a házat éjjel körülvették,
Rablókat elfogták, Karát agyon lőtték
Futtában Besenyőn egy tölgyfa tövében,
Mely Karafa néven maradt nép- emlékb.

A Patkó testvérek.

Itt születtek Bécen, a szomszéd községben
Egy szép kicsi házban, falu felső végben
A jó Tóth testvérek, kiknek apjuk szolgált,
Mint falu kanásza már hosszú éveken át.

Szépen cseperegtek, a templomba mentek,
Nem volt baja velök soha még senkinek,
De egy nap hajnalán -katonának írva
A nagyobbik fiut a község kiadta.

El is vitték Jancsit messze külföldre
Tizenkettő évre, nagy szigorúságba.
Sokat látott ott kint, mert ott is csak az volt;
Osztrák Ferenc Jóska mindenkit elnyomott!

Patkó Jancsi.

Obsitos volt Jancsi, büszként ment juhásznak,
Meggyült hamar baja vele uraságnak.
Hej pedig mindössze két-három kis birka,
Ami hiányzott és nem volt elszámolva!

Hazavitték Bécre, szekérhez kötözve,
Ott meg nyilvánosan huzták a deresre.
A megszegyenyítés annyira fájt, marta!
Nagy esküt fogadott: százszor visszaadja!

Elbujdosott végleg messze az erdőbe
Hiába kérlelte régi szeretője
Szamadó juhászlány, meg az édes anyja:
Ne menj el betyárnak, ott vár a bitófa!

Hazajárt gyakorta az édes anyjához
Este titkon Bécre az öreg házához,
Melyben a kamrának kicsi rejtekhelyén
Napokig bujdosott ő annak idején.

Temetés.

Mikor meghalt anyja, a temetésére
Drótosnak öltözve ment a temetőbe.
Sok pandur figyelte, de észre sem vette,
Elesést szinlelve a sirt megölelte.

Megkérdezte egytől: Ki vót itt meghólva?
A pandur meg mondta: Betyár édesanyja.
Csak tovább faggatta: Ki vót az a betyár?
Patkó - mondta pandur- érte bizony nagy kár!

Szerette fajtáját, mindent megtett érte
A nép meg becsülte, dugdosta, őrizte!
Szegénynek segített, gazdagot meg bántott;
Sok pandur kergette, ő meg csak mókázott.

A temetés után.

Jól megharagudott a ladi vén papra,
Aki a temetést stóláért válalta.
Hazatérőben őt erdőszélen leste,
Nem messze az uttól sűrűbe terelte.

Mély gödröt ásatott magával a pappal,
Behantolta félig, ki sirt éjjel, nappal.
Mig rá nem találtak két nap is el tellett,
Kegyetlen büntetés, de neki ez kellett!

Pap látogatás.

Ismét beállított ladi lelkesz lakba,
Szépen felöltözve ment látogatóba.
Papot invitálta: Menjünk át Szigetre
Egy kis mulatságra. Megtérünk még este!

De a pap megrémült, ő biz rosszra gondolt,
Felismerte rögtön: maga az Patkó volt!
Összetette kezét, életért könyörgött,
Patkó megnyugtatta: Ne fessen ördögöt!

Befogadott a pap parádés kocsiba
Felültek mindketten, kocsis meg a bakra,
De ahogy elhagyták Ladnak határszélét
Kérte paptól pénzét, nem kívánta vesztét.

A pénzt zsebre tette, papot megölelte,
Arra jövő pandurt szépen meg is kérte;
Hogy haza kísérje, mert sötét az este
Nehogy betyároknak kerüljön kezébe!

Pandur és öreg pap szépen hazaértek
Utközben beszéltek, hogy milyen nagy vétek
Másoktól rabolni, szégyelte mondani
A Pap, hogy barátja épp most fosztotta ki.

A cifrakastély.

Patkó meghallotta, hogy az urak éppen
Keréki kastélyban vannak vendégségben.
Kiment bandájával kicsit körülnézni,
Mert jó borból ő is szeretne kóstolni.

A nagy dáridóban ficsur éppen mondta,
Ha Patkó itt volna, szépen felszolgálna
És hálából végén kezét is csókolna!
Mindenki kacagna, de Patkó meghallja...

Rangosan besétált maga, csak egyedül
És az urak közé az asztalhoz leül...
Kezét csókra tartja, s azok jönnek sorba,
Sőt még bandáját is behívta kézcsókra.

Leültette őket szépen az asztalhoz;
Alig győzték enni, amit az ur felhoz.
Mulattak reggelig, ettek, ittak bőven,
Nagy hire volt ennek széles e-környéken!

Másnap bosszus urak mentek a biróhoz,
Hogy jelentést tegyen a szolgabiróhoz.
A biró hallgatta, fejét törte rajta;
Hiszen Patkónak volt megint az igaza!

A biró.

Kiment Zsiros István, Kadarkut bírása
Kicsit megpihenni Cserhát magányába.
Nagyon sok a baja környék betyárrival,
De legjobban köztük a Patkó Jancsival.

Már közel a pince, mikor István bácsi
Látja, hogy ajtaját fessegeti Jancsi,
Pedig éppen azon törte akkor fejét,
Hogyan simítsa el Patkónak büntetését!

A cifrakastélyból éppen jelentették,
Patkóék őket hogy megszegyenítették.
No itt az alkalom, megmosom a fejét!
De Patkó csak nevet, beismeri csinjét.

Alig hogy bemennek és enni kezdenek
Egy kis szalonnának, no meg itókának
Jön két mérges pandur, messziről kiáltják:
Járt-e erre Patkó? Maguk őt nem látták?

Üljenek hát közénk pihenni egy percet,
Majd megfogják Patkót, a tatár nem kerget!
Pandurok káplárja örül meghóvásnak,
De megkéri birót: Ne mondja el másnak.

Együtt ettek, ittak pandur, betyár, biró,
Jó kedve volt mindnek, sokat viccelt Patkó.
Ugy berugtak együtt, hogy egymást ölelték,
Ferenc József képét mindjárt leköpdösték.

Másnap korán reggel hárman három fele:
Pandur a városba, Patkó az erdőbe,
Öreg biró meg a községnek házába,
Hogy jelentést tegyen: betyárt nem is látta!
A banda fegyelme.

Nemes János bácsi a béci vásárról
Busan lépked haza mikor Patkó rászól:
Mi baj János bátya, mért hosszú az orra,
Tán nem jutott falat tegnap vacsorára?

Dehogy is az a baj, nagyobb az én bajom,
Eladtam egy ökröt a béci vásáron,
Mi mindent terveztem, az volt reménységem,
Elrabolták pénzem, mit szól feleségem!

Patkó a bandáját rögtön verbuválta,
Faggatta társait:Nemest ki bántotta?
Megkerült a tettes,le is lőtte menten,
Hogy bandájában jó rendet teremtsen.

Két betyár kísérte Nemest a házába,
Pénzét letették a konyha asztalára.
Mikor a betyárok ott hagyták magára
Akkor vette észre:pénze a duplája!

Ez volt Patkó Jancsi jó eszejárása,
Még bűnös bandatag életének ára
Sem volt több értékü,mint a becsülete,
Mert Nemesnél többször ittak vendégségbe!

Bankó büne.

Öreg Bankó Imre széplaki szőlőben
Megtöltött kis hordót és jött haza szépen.
Már Körmendnél tartott,mikor hirtelenül
Patkó megállítja és a bakra felül.

Azonnal megfordulsz!-Szigetre parancsolt-
Szépen csendben mondta,de szava kemény volt.
Hordó is maradhat,nem lesz utban lábna,
Kis vigasztalónak,bor kell a bandának!

Késő éjjél után érkeztek Szigetre,
Bankó pedig onnan hazajött reggelre.
Hire hamar szétment,a pandurok várták,
Mint betyárpártolót hamar el is fogták.

Hiába volt addig jó községi szolga,
Nagy káplári rangja,itthon kis családja
Törvény elé vitték és meg is büntették:
Három hosszú évre bizony leültették!

Utána meg itthon állandóan lesték
És egy kis vétségért már bilincsbe verték.
Nem fél ő már többé súlyos büntetéstől;
Elkeseredtében még embert is megöl!

Ahogyan kísérte két pandur az uton
Bankó panaszkodott:szomjas ő,de nagyon!
Utszéli gémeskut,pandur vizet huzott,
Ez alatt másokra Bankó reá csapott.

A súlyos nagy bilincs megtette hatását,
Az eltalált pandur megijeszté társát.
Egyik földön fekszik,másik fegyvertelen
Ki futásnak eredt.Bankó is kénytelen!

Sokáig bujdosott Bankó a bűnével,
Miglen találkozott Patkó seregével.
Ki örült most jobban Patkó,avagy Bankó,
Azt meg kitalálni nem oly nagy találó!

Régen kereste már Patkó az alkalmat,
Hogy az adóságát megadja Bankónak.
Elérkezett végre,sok pénzt adott kézbe,
Hogy másik vidéken kezdjen új életbe!

Csuzi aranya.

Beállított Patkó csak úgy egymagába
Becsehely környéki szép nagy kastélyházba.
Csuzi Páltól kérte bankóját,aranyát,
Ki vejének szánta,ha elveszi lányát.

A sok pénz és arany asztalon halomban
Tömte zsebeibe Patkó azon nyomban!
Csuzi átölelte,Drága fiam...kérte
Ne vidd el a pénzem,mi lesz esküvőre?

Marad itt még elég!-mondta Patkó halkán,
Aztán paroláztak békésen, hosszasan.
Pamlagra leültek, csendben beszélgettek;
Jó tanácsot adott Patkó jegyeseknek.

Patkó Jancsi végnapjai.

Ferenc Józsefnél is népszerűbb volt Patkó,
Fájt is néki nagyon, mert hallotta, hogy jó!
Akarta már látni: Ezer forint bére
Annak, ki felhozza Bécsbe ő elébe!

Drága volt már nagyon a sok pandur étke,
Kik nagyon keresték, bár tudták: nincs vétke.
Még drágább volt népnek, ki nagyon szerette
És a panduroktól sokat rejtegette!

Hires Patkó Jancsi, ha valahol rabolt
Megüzente menten, hogy a betyár ő volt.
Egyetlen bűnét sem tagadta, mint sokan;
M megbűnhődik érte itt és menyországban!

Vasra verve vitték megye tömlőcébe,
Sok uri népnek is könny szökött szemébe.
Az ur és szegény mind azon gondolkodott,
Hogy ilyen hős betyárt még sohasem látott!

Nem kinezott senkit, szerette Istenit
Bár templomba nem járt, segített mindenkit.
Nem volt ő vérengző haramia betyár
És amikor meghalt, mind azt mondta: nagy kár.

Nem lesz már több betyár, nem lesz már többé nyár,
Nem lesz ki a népet úgy segítse, nagy kár.
Nem lesz kit ápolgat, panduroktól féltve,
Kit jobban szeressen a mágyarnak népe!

Patkó Pista.

Betyár hirnevéért Patkó Jancsit öccse,
A csendes Tóth Pista nagyon irigyelte.
Megkérte a bátyát vegye bandájába,
Nem is tért ő haza többé falujába.

Nem soká kujtorgott a véres bandával
Miglen összeveszett a vezér bátyával,
Mert az csak csufolta: Fattya, uri fajta!
Nem bírta sokáig, egyszer csak ott hagyta.

Külön bandát szerzett egész más vidéken,
Patkó Pista vezér híres lett környéken.
Szeretett nótázni, néha kicsit rabolt,
Nem bántott ő senkit, csak zongoráztatott!
Megijeszté egyszer az ádándi ispánt
Nem rabolni ment ő, csak látni a kis lányt,
Ki nagyon csinos volt, szépen zongorázott,
Együtt énekeltek, aztán vacsorázott.

A nótaszó után elővett egy kendőt,
Finom selyemből volt és megölelte őt.
Könnyekkel bucsuzott, mert tudta előre,
Hogy nemsokára már meg lesz temetése.

Mátyás király után ő volt legjobb szolga,
Nem is akadt népnek jobban pártfogója.
Nyuzta kegyetlenül őt az urasága,
Támogatta benne papja és ispánja!

Ha akadt egy betyár, ki ezért bosszút áll,
Nélkülözést vállal, életet felkinál,
Mintha csak önmagát támogatta volna
A kizarolt népnek volt bosszuállója!

Német volt itt az ur,s kegyetlen ispánja...
Fogat csikorgatva magyar paraszt állta!
És a német csendőr kommandóra ölte...
Ettől lett a magyar dacos mindörökre!

Betyárt énekelt meg a keserves nóta,
Szépet,versfaragó csak róla dalolta,
Daliás alakját,bátor csintevését
A pásztorfaragók a fába bevésték!

Megbocsátták bűnét,őrizték emlékét,
Virággal szórták be minden sirkeresztjét.
Nagymamák mesélték,unokák hallgatták
És egymás között is a betyárt játszották.

Ezt a kicsi nótát,mit róluk elmondtam
A megkinzott néptől én magam hallottam.
Sok idő lejárt már és nincsen több betyár,
Csak emléke maradt! Az idő hogy lejár...
